

Študentská vedecká a odborná konferencia 2022: Katedra etnológie a muzeológie a Katedra muzikológie FiF UK

Student conference 2022: Department of Ethnology
and Museology and Department of Musicology

Magdaléna Martišková

Kontakt / Contact

Magdaléna Martišková, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, Gondova 2, 811 02 Bratislava, Slovenská republika, e-mail: martiskova27@uniba.sk

Ako citovať / How to cite

Martišková, M. (2022). Študentská vedecká a odborná konferencia 2022: Katedra etnológie a muzeológie a Katedra muzikológie FiF UK. *Etnologické rozpravy*, 29(1), 135-138.

Na pôde Filozofickej fakulty UK – Katedry etnológie a muzeológie v spolupráci s Katedrou muzikológie sa 29. 4. 2022 konala **Študentská vedecká a odborná konferencia**. Príspevky pred odbornou hodnotiacou komisiou, ktorú tvorili: doc. PhDr. Kornélia Jakubíková, CSc., doc. Mgr. Vladimír Zvara, PhD., Mgr. Juraj Janto, PhD. a Bc. Zuzana Poláková, prezentovalo sedem študentiek a študentov. Moderátorom podujatia bol Mgr. Michal Uhrin, PhD. Konferencia sa konala prezenčne a zároveň dištančne cez platformu MS Teams.

V prvej časti prihlásení študenti prostredníctvom prezentácií predstavili svoje príspevky zo študijných odborov, boli konfrontovaní s pripomienkami a otázkami komisie, prípadne aj iných účastníkov tohto verejne prístupného podujatia.

Cieľom každého následného tvorivého dialógu bola nielen možnosť vlastnej odbornej sebarealizácie, ale aj získanie nových uhlov pohľadu na zvolenú problematiku, nových skúseností, informácií a v neposlednom rade overenie si vlastnej odbornej úrovne v konkurencii. O to viac mrzí, že ŠVOK v poslednom období zaznamenáva čoraz menší počet príspevkov.

Ako prvá vystúpila študentka druhého ročníka bakalárskeho štúdia Magdaléna Martišková s príspevkom: **Na úrade či v kostole? Výber sobášneho obradu v kontexte inštitucionálnej príslušnosti**. Práca bola zameraná na svadobné obrady a rituály spojené s uzatvorením manželstva z hľadiska preferencie výberu obradu (cirkevný/civilný). Výskum sa sústredil na zaznamenanie prístupu k oboj formám sobášneho aktu v sledovanom

období. Základom práce bol okrem teoretického základu aj terénny výskum realizovaný v obci Velušovce a jej okolí. Práca bola inšpirovaná teóriami A. van Gennepa a V. Turnera o prechodových rituáloch jednotlivca v kontexte života celého spoločenstva, ako aj teoretickým prístupom P. Bourdieua, ktorý poskytol pohľad na inštitucionálnu zložku zodpovednú za dodržiavanie obradov. Podľa prezentujúcej získaný materiál môže byť podkladom pre ďalšiu prácu komparatívneho alebo interpretačného charakteru.

Nikola Pavlíková sa v príspevku **Reprezentácie a podoby tradičného ľudového odevu** rozhodla zaoberať reprezentáciami kroja (tradičného odevu v minulosti), ako odevu funkčného a estetického v jeho konkrétnej materiálnej podobe v rôznych vekových kategóriách. Zámerom bolo aj porovnať tieto reprezentácie s odborným vymedzením tradičného odevu. Závery prezentované v jej práci sú výsledkom analýz jednotlivých interview pochádzajúcich z etnografického terénneho výskumu, ktorý realizovala v niekoľkých etapách v rurálnom prostredí – v šiestich obciach na východnom Slovensku v regióne Šariš. V tejto lokalite skúmala reprezentácie tradičného ľudového odevu po stránke materiálnej i estetickej a taktiež príčiny a okolnosti vytvárania si konkrétnych predstáv. Konštatovala, že téma odievania a odevu je stále veľkou odbornou výzvou. Jej cieľom bolo poukázať na to, že v súčasnosti má výskum reprezentácií tradičného ľudového odevu význam predovšetkým preto, aby sme odhalili jeho miesto v súčasnej spoločnosti. V závere uviedla, že v povedomí a predstavách ľudí má tradičný ľudový odev ešte stále miesto a považujú ho za hodnotu, ktorú je potrebné chrániť.

Ján Dubravčák súťažil s prácou **Reprezentácie rizika. Eliminovanie rizika pandémie COVID-19 a postoje k preventívnym opatreniam**. Cieľom jeho práce bolo prezentovať etnografický materiál zozbieraný počas druhej a tretej vlny pandémie COVID-19 na Slovensku, ktorý obsahoval výpovede respondentov či respondentiek a ich postoje k preventívnym opatreniam. Pri interpretácii získaných dát využil kultúrnu teóriu podľa Mary Douglasovej, ktorá sa z perspektívy symbolickej antropológie venovala symbolickému znečisteniu, nebezpečenstvu a riziku v západných i kmeňových spoločnostiach. Konkrétne sa v práci zamerail na aspekt eliminovania ohrozenia v súvislosti s krokmi verejných i odborných autorít s cieľom zamedziť šírenie vírusu. Predpokladal, že aj v súvislosti s reprezentáciami rizika ochorenia COVID-19 na Slovensku si ľudia pandémiu vysvetľujú práve s odkazom na politizáciu. Z morálnych hodnôt vyvstáva do popredia aspekt starostlivosti a neohrozovania ostatných členov spoločnosti na zdraví či živote. Vo všeobecnosti je možné z výsledkov výskumu konštatovať, že pandémia ovplyvnila nielen politický, mediálny či medicínsky sektor, ale v rozličných odtieňoch sa dotýka aj kultúrneho rámca spoločnosti.

S príspevkom **Charakteristika hudobných systémov arabského maqām a dastgāh a úvod do ich porovnania** vystúpila študentka muzikológie Zuzana Petrovičová Bystrická. Arabský (alebo turecký) *maqām* a perzský *dastgāh* sú dve rôzne tradície, ktoré však majú svoj spoločný koreň v starovekej Perzii a Sasánovskej ríši pred ovládnutím islamu. Štúdium bolo pomerne náročné, a to hlavne kvôli rozdielnym názorom na hudobné systémy. Problémom výskumu bola aj odlišnosť názorov na tematiku u teoretikov a interpretov, ako aj u teoretikov medzi sebou navzájom. Analýza *maqām* a *dastgāh* však môže priniesť nové prepojenia medzi arabskou (ako aj samostatnou tureckou) a perzskou kultúrou, ktorých história sa prepája. Túto tradíciu by bolo určite prínosné bližšie preštudovať a analyzovať. Výsledkom by mohla byť ešte jasnejšia predstava o perzskej hudobnej teórii, vzniku a fungovaní systému *dastgāh* v porovnaní so systémom *maqām*.

Cieľom práce Anežky Janolovej: **Generačné rozdiely v reprezentáciách menštruácie u žien**, ako už názov uvádza, bolo opísať generačné reprezentácie menštruácie u žien a zistiť, aké sú v nich rozdiely. V práci vychádzala z výsledkov etnografického výskumu, ktorý realizovala k diplomovej práci. Zozbierané etnografické dáta spracovala doméno-ovou analýzou, ktorú interpretovala prostredníctvom teórie Mary Douglas (koncept znečistenia), Nancy Scheper-Hughess a Margaret Lock (koncept troch tiel). Taktiež využila antropologické štúdie z oblasti antropológie rodu, medicínskej antropológie a etnológie. Z výsledkov jej výskumu vyplýva, že jedným z generačných rozdielov v reprezentáciách menštruácie je prístup k ženským hygienickým potrebám. Reprezentácia menštruácie u žien bola spomínaná s negatívnymi emóciami. Medializácia medicínskych poznatkov je tiež dôležitá pri reflektovaní vplyvu reklamy na menštruáciu. V závere skonštatovala, že aj keď pozorujeme progres v jednotlivých javoch spojených s menštruáciou, ktoré znamenala vo svojej práci, stále je prvá menštruácia spojená s pocitom strachu a hanby. Preto sa na konci práce zamýšľala najmä nad otázkou, ktorú objavila na sociálnej sieti ako komentár k príspevku stránky Zomri, kde žena napísala „Ako majú byť tí mladí iní, keď ich vychováваме my?“

Ďalším prezentovaným príspevkom bola práca Heleny Zsilinszkej: **Dielo Leopolda Dušinského v kontexte dobovej tvorby**. Obsahom jej práce, ktorá sa snažila nadviazať na predchádzajúcu bakalársku prácu, bolo tentokrát priblížiť jeho dielo v kontexte dobovej tvorby. Najdôležitejším aspektom bol kontakt so zachovanými hudobnými pamiatkami zo zbierky, predstavenie hudobných prameňov s autorstvom L. Dušinského. Upriamila v nej pozornosť na zásadné vplyvy prostredia formujúce hudobný jazyk nielen Dušinského, ale aj dobovej hudobnej tvorby. K celkovému priblíženiu hudobného jazyka L. Dušinského prispievajú kapitoly odrážajúce hlbší pohľad na vybrané kompozície regenschoriho. Jej pozornosť bola venovaná textovej stránke diel, ktorá je úzko prepojená s ich hudobným stvárnením. Okrem spomínaných analýz priniesla aj prepisy latinských a maďarských textov podľa ortografie originálneho zdroja a ich následné preklady.

Barbora Siváčková sa v príspevku **Nepotizmus** zamerala priamo na prejavy nepotizmu a na vyjadrenia respondentov s ním súvisiace. Charakterizovala opisy nepotizmu, ktorý výrazne ovplyvňuje hierarchiu medicíny a postoj respondentov voči nemu. Ako v prezentácii spomenula, objavila v teréne dva druhy nepotizmu – využívaný a odmietaný, ktoré predstavila. Predkladaná práca predstavuje časť výskumu k diplomovej práci **Rodový aspekt hierarchie v biomedicínskej inštitúcii**, nepodala preto úplný ponor do problematiky. Ako však autorka príspevku uviedla, samotný výskum otvoril viac otázok, ako ich uzavrel. Ponúkla veľmi stručný úvod do danej problematiky, ktorá je špecifická a určite zaujímavá a aktuálna.

Odborná komisia ocenila príspevky a udelila prvé tri miesta študentom, ktorí budú univerzitu reprezentovať na celoslovenskej prehliadke študentských prác. Prvé miesto získala Anežka Janolová, druhé Nikola Pavlíková a tretie Zuzana Petrovičová Bystrická. Nikola Pavlíková bola po hlasovaní ocenená aj Cenou študentov.

Študentská konferencia vedeckých a odborných prác sa po čase konečne mohla uskutočniť prezenčnou formou a musíme skonštatovať, že tento ročník bol výborne organizačne pripravený, vďaka prezentujúcim aj odbornej komisii priniesol zaujímavé témy a veľa následných podnetov na diskusiu, čím bol pre všetkých obohacujúci a prínosný.

Obr. 1.

Spoločná fotografia po ukončení katedrového kola ŠVOK
Zdroj: Dominika Lešková, 2022.

Zoznam súťažných prác:

Zuzana Petrovičová Bystrická: *Charakteristika hudobných systémov arabského maqām a dastgāh a úvod do ich porovnania.*

Ján Dubravčák: *Reprezentácie rizika. Eliminovanie rizika pandémie COVID-19 a postoje k preventívnym opatreniam.*

Anežka Janolová: *Generačné rozdiely v reprezentáciách menštruácie u žien.*

Magdaléna Martišková: *Na úrade či v kostole? Výber sobášneho obradu v kontexte inštitucionálnej príslušnosti.*

Nikola Pavlíková: *Reprezentácie a podoby tradičného ľudového odevu.*

Barbora Siváčková: *Nepotizmus.*

Helena Zsilinszká: *Dielo Leopolda Dušinského v kontexte dobovej tvorby.*